

5-боб. Сайёр солиқ текширувини ташкил этиш ва ўтказиш тартиби

1-§. Сайёр солиқ текширувини ташкил этиш

57. Сайёр солиқ текширувини ўтказиш учун қуйидагилар асос бўлади:

солиқ хавфини бошқариш тизими орқали аниқланган, солиқ тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузиш хавфи мавжудлиги;

жисмоний ёки юридик шахсларнинг солиқ ёхуд валюта тўғрисидаги қонун ҳужжатлари бузилиши ҳолатлари тўғрисидаги мурожаатлари, шу жумладан, товарлар ва хизматларнинг нархини асоссиз ошириб юбориш ҳолатлари тўғрисида, йўловчиларни енгил автотранспорт воситалари билан ташиш бўйича ноқонуний тадбиркорлик фаолияти;

оммавий ахборот воситаларида солиққа ва валютага оид ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги маълумотлар эълон қилинганда;

ўтказилаётган камерал солиқ текширувини ҳолисона амалга ошириш мақсадида қўшимча маълумотлар олиш зарурати юзага келганда;

Олдинги таҳрирга қаранг.

қўшилган қиймат солиғи тўловчиларини солиқ органларида қўшилган қиймат солиғи бўйича махсус рўйхатдан ўтказиш жараёнида қўшимча солиқ назорати тадбирларини ўтказиш зарур бўлганда;

(57-банд Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2021 йил 22 сентябрдаги 595-сонли қарорига асосан олтинчи хатбоши билан тўлдирилган — Қонунчилик маълумотлари миллий базаси, 22.09.2021 й., 09/21/595/0900-сон — 2021 йил 23 декабрдан кучга киради)

валюта операциялари амалга оширилишининг асосланганлиги юзасидан мониторинг олиб бориш жараёнида солиқ органи юборган сўровномага солиқ тўловчи томонидан ҳужжатлар ёки ахборот тақдим этилмаган ёхуд тўлиқ тақдим этилмаганда;

суд, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар, шунингдек, бошқа давлат органлари ва ташкилотларидан солиқ ва валютага оид ҳуқуқбузарликлар тўғрисида далолат берувчи ахборот тушганда.

58. Сайёр солиқ текшируви ўн кундан кўп бўлмаган муддатда ўтказилади.

59. Сайёр солиқ текшируви солиқ органи раҳбарининг (ўринбосарининг) буйруғи асосида ўтказилади.

Сайёр солиқ текширувини ўтказиш тўғрисидаги буйруқда солиқ тўловчининг номи, текширувчи шахсларнинг фамилияси, исми, отасининг исми ҳамда лавозими, текширувларни ўтказиш муддати ва мақсадлари, Текширувларни электрон рўйхатга олиш ягона тизимидаги рўйхатга олиш рақами кўрсатилади.

Давлат рўйхатидан ўтмасдан, ноқонуний фаолият юритаётган жисмоний шахслар фаолияти бўйича сайёр солиқ текшируви ўтказиш тўғрисидаги буйруқда солиқ тўловчининг номи ва Текширувларни электрон рўйхатга олиш ягона тизимидаги рўйхатга олиш рақами кўрсатилмайди.

60. Агар сайёр солиқ текширувида солиқ органининг икки ёки ундан ортиқ текширувчи мансабдор шахслари қатнашганда, буйруқда фамилияси биринчи кўрсатилган текширувчи текшириш жараёнини бошқариш ва натижаларини умумлаштиришга жавобгар шахс ҳисобланади.

61. Сайёр солиқ текширувини тайинлаш тўғрисидаги буйруқда кўрсатилган сана ушбу текширувни ўтказиш муддатининг бошланиши деб ҳисобланади.

62. Сайёр солиқ текширувини ўтказишда солиқ тўловчилардан сайёр солиқ текшируви предметига алоқадор бўлмаган ҳужжатларни (ахборотни) талаб қилишга йўл қўйилмайди.

63. Солиқ тўловчилар томонидан савдо ва хизмат кўрсатиш қоидаларига риоя этилиши, шу жумладан, улар томонидан назорат-касса техникаси ва ҳисоб-китоб терминаллари қўлланилиши бўйича сайёр солиқ текширувларини ташкил этиш Давлат солиқ қўмитасининг «Soliq hamkor» автоматлаштирилган ахборот тизими орқали амалга оширилади.

Фуқаролардан тушган мурожаатлар ва ўтказилган солиқ текширувлари тўғрисидаги маълумотлар Давлат солиқ қўмитасининг ахборотларни қайта ишлаш маркази тизимида жойлаштирилади.

«Soliq hamkor» автоматлаштирилган ахборот тизимини қайта ишлаш, ҳар йилги сақлаш ва модернизациялаш Давлат солиқ қўмитасининг Моддий ёрдам, ижтимоий ҳимоя, солиқ органларини ривожлантириш ва кўзда тутилмаган харажатлар махсус жамғармаси маблағлари ҳисобидан амалга оширилади.

64. Солиқ тўловчилар томонидан назорат-касса техникаси ва ҳисоб-китоб терминаллари қўлланилиши масалалари бўйича сайёр солиқ текширувлари солиқ органлари томонидан хавфни

бошқариш тизими маълумотларидан фойдаланган ҳолда чораклик режа-жадвал асосида амалга оширилиши мумкин.

65. Автотранспорт воситаларида ташилаётган товарларга белгиланган тартибда расмийлаштирилган товар-кузатув ҳужжатлари мавжудлигининг сайёр солиқ текширувлари солиқ органлари мансабдор шахслари томонидан блок-постларда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи ва бошқа назорат органлари билан ҳамкорликда амалга оширилади. Мазкур текширишлар солиқ органлари томонидан Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги органлари ҳамда бошқа назорат ва ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар билан келишган ҳолда амалга оширилади.

66. Сайёр солиқ текшируви жараёнида солиқ органи мансабдор шахслари ушбу Низомнинг 6-боби [3](#) ва [6-параграфларида](#) белгиланган тартибда солиқ тўловчининг биноларини ва ҳудудини кўздан кечиришга ҳамда ҳужжатлар ва буюмларни олиб қўйишга ҳақли. Мазкур тадбирлар зарурат юзага келганда холисларни жалб қилган ҳолда амалга оширилади.

2-§. Солиқ солиш объектлари ва солиқ солиш билан боғлиқ объектларнинг ҳисобга қўйилиши устидан солиқ назоратини амалга ошириш

67. Солиқ солиш объектлари ва солиқ солиш билан боғлиқ объектлар тўғрисидаги ахборотни аниқлаштириш сайёр солиқ текширувлари чоғида, кейинчалик солиқ солинадиган базага тузатишлар киритиш мақсадида ҳудудлар ва биноларни кўздан кечириш йўли билан амалга оширилади.

68. Солиқ солиш объектлари ва солиқ солиш билан боғлиқ объектлар тўғрисидаги ахборотни аниқлаштиришда қуйидагилар текширилади:

давлат рўйхатидан ўтганлиги тўғрисидаги ҳужжатлар, фаолият тури ва жойининг солиқ тўғрисидаги қонун ҳужжатларига мувофиқлиги;

солиқ тўловчига мулк ҳуқуқи асосида тегишли бўлган мол-мулк негизида, шунингдек, ушбу мол-мулкка эгалик қилиш ва (ёки) ундан фойдаланишга йўл қўядиган ўзга ашёвий ҳуқуқ асосида мол-мулкка ва ер участкаларига бўлган ҳуқуқни тасдиқловчи ҳужжатлар мавжудлиги.

69. Солиқ солиш объектлари ва солиқ солиш билан боғлиқ объектлар тўғрисидаги ахборотни аниқлаштириш натижасида олинган маълумотлар сайёр солиқ текшируви далолатномасида қайд этилади.

3-5. Хронометраж кўздан кечиришни ўтказиш

70. Хронометраж кўздан кечириш солиқ тўловчиларнинг фаолият турлари бўйича ҳақиқий ишлаб чиқариш (ишлар, хизматлар) ҳажмларини, шунингдек, ҳақиқий харажатларини аниқлаш мақсадида ўтказилади.

71. Хронометраж кўздан кечириш солиқ тўловчининг фаолиятини тўхтатмасдан, унинг иш кунини тўлиқ қамраб олган ҳолда, унга тегишли бўлган барча объектларда, уларнинг жойлашган жойидан қатъи назар бир вақтнинг ўзида ўтказилади.

72. Хронометраж кўздан кечириш солиқ тўловчиларнинг текширишгача тасдиқланган иш режимидан келиб чиқиб, бироқ кетма-кет етти календарь кундан кам бўлмаган муддатда ўтказилади.

73. Агар солиқ тўловчининг турли ҳудудларда жойлашган (туман, шаҳар) бир нечта объектлари мавжуд бўлса, солиқ органи уларда хронометраж кўздан кечириш ўтказиш юзасидан объект жойлашган ҳудудий солиқ органига хронометраж кўздан кечириш бошланишидан камида бир кун олдин режалаштирилган хронометраж кўздан кечиришнинг аниқ санасини кўрсатган ҳолда ёзма хабарнома юборади.

Хронометраж кўздан кечириш натижаси бўйича расмийлаштирилган маълумотлар хронометраж кўздан кечириш якунланганидан сўнг ҳудудий солиқ органлари томонидан солиқ тўловчи ҳисобга олинган жойдаги солиқ органига бир кун ичида юборилиши шарт.

74. Хронометраж кўздан кечириш қуйидаги тартибда амалга оширилади:

ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар (бажарилаётган ишлар, кўрсатилаётган хизматлар) тури ва миқдорини аниқлаш;

тайёр маҳсулот ишлаб чиқариш учун фойдаланилаётган хом ашё ва ярим тайёр маҳсулотлар ҳажмини, ускуналарнинг ишлаб чиқариш қувватларини қайд этиш;

тайёр маҳсулот ишлаб чиқариш қувватлари учун сарфланаётган ресурслар (газ, электр энергияси, сув, ёқилғи-мойлаш материаллари ва бошқалар) ҳажмининг ишлаб чиқариш ҳажмига мувофиқлигини аниқлаш;

ишлаб чиқарилган маҳсулотларни (бажарилаётган ишларни, кўрсатилаётган хизматларни) реализация қилиш усуллари аниқлаш;

солиқ тўловчининг ҳақиқий харажатларини аниқлаш.

75. Хронометраж кўздан кечириш натижаси баённомаси икки нусхада расмийлаштирилади. Баённоманинг бир нусхаси текширилаётган шахсга баённома нусхасини олганлигини тасдиқловчи имзо қўйдирган ҳолда берилади.

Солиқ тўловчи баённомага имзо чекишдан ва (ёки) унинг бир нусхасини олишдан бош тортган ҳолларда сайёр солиқ текширувини ўтказувчи мансабдор шахс томонидан бу ҳақида баённомага тегишли ёзув киритилади.

76. Хронометраж кўздан кечириш натижаси камерал солиқ текшируви жараёнида солиқ тўловчиларга солиқлар ва йиғимларни қўшимча ҳисоблаш учун асос бўлиши мумкин.

4-§. Назорат касса техникаси ва ҳисоб-китоб терминаллари қўлланилишини текшириш

77. Назорат-касса техникаси ва ҳисоб-китоб терминаллари қўлланилишини текшириш бевосита солиқ тўловчи савдо ёки хизматлар амалга оширилаётган жойда ўтказилади.

Назорат-касса техникаси ва ҳисоб-китоб терминаллари қўлланилишини текшириш назорат харидини амалга ошириш йўли билан ҳам ўтказилиши мумкин.

78. Назорат-касса техникаси ва (ёки) ҳисоб-китоб терминаллари қўлланилиши назоратини амалга оширишда, жумладан, қуйидагилар текширилади:

солиқ тўловчи томонидан фойдаланилаётган назорат-касса техникаси ва ҳисоб-китоб терминали тегишли қонун ҳужжатлари талабларига мувофиқлиги;

харидорларга назорат-касса техникаси чеки ёки унга тенглаштирилган бошқа ҳужжатлар берилиши;

банк карталари орқали тўловлар қабул қилиниши, харидорларга ҳисоб-китоб терминаллари чеки ва назорат-касса техникаси чеки берилиши;

сотилаётган товарлар нархини ҳамда кўрсатилаётган ҳақини нақд пул маблағлари ёки банк карталар бўйича тўлаш шаклига қараб уларни сунъий равишда ошириш ёки пасайтириш масалалари.

79. Назорат харидини амалга оширишда қуйидаги шахслар жалб қилиниши мумкин:

солиққа оид ҳуқуқбузарлик содир этилганлиги тўғрисида муурожаат қилган жисмоний шахс (юридик шахснинг вакили);

«холис харидор» хизматини кўрсатувчи юридик шахс ишчи-ходимлари;

Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитаси томонидан белгиланган тартибда фуқаролик тусидаги шартномалар асосида солиқ органлари томонидан жалб қилинган жисмоний шахслар;

Истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш жамиятлари федерацияси вакиллари.

Сайёр солиқ текширувини ўтказишда назорат-касса техникаси ва ҳисоб-китоб терминаллари қўлланилиши бўйича кўрсатма бериш учун товар ёки хизматни харид қилган, текширув натижасидан манфаатдор бўлмаган ҳар қандай мустақил вояга етган ва солиқ назоратини амалга ошириш учун аҳамиятга эга ҳолатлар ўзига маълум бўлган шахслар жалб қилиниши мумкин.

80. Сайёр солиқ текширувида солиқ органларининг текширувчи мансабдор шахслари томонидан назорат хариди жараёнини видеотасвирга олиш учун видеотасвирга олиш мосламаларидан мажбурий фойдаланиш шарти билан мустақил равишда назорат хариди амалга оширилиши мумкин.

81. Назорат харидини амалга оширган шахслар сотиб олинган товарларни назорат хариди якунланиши билан солиқ органининг сайёр солиқ текширувини ўтказувчи мансабдор шахсларига топшириши шарт.

82. Ўтказилган назорат хариди натижаси бўйича ушбу Низомга [9-иловага](#) мувофиқ шаклда баённома расмийлаштирилади ва сайёр солиқ текширувини ўтказувчи мансабдор шахс, назорат харидини амалга оширган шахс ва текширилаётган шахс томонидан имзоланади.

Назорат харидини ўтказиш баённомасининг бир нусхаси солиқ тўловчига баённома нусхасини олганлигини тасдиқловчи имзо қўйдирган ҳолда берилади. Бунда солиқ тўловчи назорат харидини ўтказиш баённомасига имзо чекишдан ва (ёки) унинг нусхасини олишдан бош тортган ҳолларда, сайёр солиқ текширувини ўтказувчи мансабдор шахс томонидан баённомага бу ҳақида тегишли ёзув киритилади.

83. Назорат харидини ўтказишда нақд пул маблағлари ва банк пластик карталаридаги маблағлардан ҳам фойдаланиш мумкин.

Назорат харидини ўтказишда фойдаланиш учун нақд пул маблағлари Давлат солиқ қўмитасининг Моддий ёрдам, ижтимоий ҳимоя, солиқ органларини ривожлантириш ва кўзда тутилмаган харажатлар махсус жамғармаси маблағлари ҳисобидан ажратилади.

Сайёр солиқ текширувини ўтказувчи мансабдор шахс назорат харидини ўтказиш учун нақд пул маблағларини тегишли солиқ органи кассасидан олади.

Нақд пул маблағларини сайёр текширувини ўтказиш учун мансабдор шахсга беришда уларнинг қиймати, банкнота серияси ва рақамлари алоҳида варақда қайд этилиб, чиқим касса ордерига илова қилинади. Мазкур варақ нусхаси сайёр солиқ текширувини ўтказувчи мансабдор шахсга берилади.

Олдинги таҳрирга қаранг.

Банк карталари орқали назорат харидини амалга оширишда жисмоний шахснинг банк картасидан ҳамда Давлат солиқ қўмитаси томонидан тижорат банкларида очилган корпоратив банк карталаридан фойдаланилади.

Назорат харидини амалга оширишда банк карталаридан фойдаланиш тартибини Давлат солиқ қўмитаси белгилайди.

Назорат хариди жараёнида банк карталаридан фойдаланилган пул маблағларини қайтариб бериш вазифаси назорат хариди ўтказилган солиқ тўловчи зиммасига юкланади.

(83-банд Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2021 йил 22 сентябрдаги 595-сонли қарорига асосан хатбошилар билан тўлдирилган — Қонунчилик маълумотлари миллий базаси, 22.09.2021 й., 09/21/595/0900-сон — 2021 йил 23 декабрдан кучга киради)

84. Назорат хариди ўтказилиб ва ўзаро ҳисоб-китоблар яқунлангач назорат харидини ўтказишда фойдаланилган пул маблағлари текширилган солиқ тўловчи (унинг вакили) томонидан сайёр солиқ текширувини ўтказувчи мансабдор шахсга қайтарилади, харид қилинган товарлар солиқ тўловчига (унинг вакили) қайтариб берилиши шарт, бундан қайтариш имкони бўлмаган ҳамда қонун ҳужжатларига мувофиқ олиб қўйилиши лозим бўлган назорат хариди предметлари мустасно.

Сайёр солиқ текшируви яқунлангандан сўнг назорат харидини ўтказишда фойдаланиш учун олинган нақд пул маблағлари бир кун ичида тегишли солиқ органи кассасига тўлиқ ҳажмда топширилади. Пул маблағларининг қиймати, банкнота серияси ва рақамлари ёзилган варақ нусхаси кириш касса ордерига илова қилинади.

85. Солиқ органларига назорат-касса техникаси ёки ҳисоб-китоб терминаллари қўллаш билан боғлиқ солиқ тўғрисидаги қонун ҳужжатлари бузилиши ҳақида жисмоний шахслардан тушган мурожаатларга видеоёзувлар илова қилинганда назорат харидини амалга ошириш талаб қилинмайди.

Жисмоний шахслардан тушган видеоёзувлар илова қилинган мурожаатларни кўриб чиқиш натижалари солиқ органи томонидан сайёр солиқ текшируви натижаси бўйича тузиладиган далолатномада акс эттирилади, бунда ушбу Низомнинг [82-бандида](#) кўрсатиб ўтилган баённома тузилмайди.

86. Жисмоний шахслар томонидан солиқ органларига тақдим қилинган солиқ тўловчилар томонидан солиқ тўғрисидаги қонун ҳужжатлари бузилиши тўғрисидаги видеоёзувлар қуйидаги талабларга мос бўлиши керак:

видеофайлнинг намойиш этиш имконияти 720×480 пикселдан кам бўлмаслиги;

видеоёзув давомийлиги 30 секунддан кам бўлмаслиги ва 10 дақиқадан ошмаслиги;

видеоёзув маълумотларида сана ва вақт кўрсатилиши.

Солиқ органлари жисмоний шахслар томонидан амалга оширилган видеотасвирларни солиққа оид ҳуқуқбузарликлар ҳолати аниқланган кундан бошлаб ўн кундан кечиктирмай кўриб чиқиш учун қабул қилади.

Ўзгартириш киритилган видеоёзувлар кўриб чиқиш учун қабул қилинмайди, бевосита солиқ тўғрисидаги қонун ҳужжатлари бузилиши ҳолатларини акс эттириш юзасидан ҳажмини қисқартириш мақсадида ажратиб олинган ҳоллар бундан мустасно.

87. Сайёр солиқ текшируви жараёнида солиқ тўловчининг кассасида мавжуд нақд пул қолдиғи саноқдан ўтказилади ва ушбу Низомга [10-иловага](#) мувофиқ шаклда нақд пул қолдиғини саноқдан ўтказиш далолатномаси тузилади.

Солиқ тўловчининг кассасидаги нақд пул қолдиғи суммасини назорат-касса техникасида акс эттирилган пул тушумлари суммаси билан солиштириш натижалари сайёр солиқ текшируви далолатномасига киритилади.

88. Солиқ тўловчи томонидан бошқа солиқ тўловчига тегишли назорат-касса техникаси ёки ҳисоб-китоб терминалларида фойдаланиш ҳолати аниқланган тақдирда,

сайёр солиқ текшируви далолатномасида уларнинг русуми ва завод рақами тўғрисидаги маълумот акс эттирилади, шунингдек, харид чеки илова қилинади.

89. Техник талабларга жавоб бермайдиган назорат-касса техникаси мавжудлиги аниқланган тақдирда, сайёр солиқ текширувини ўтказувчи мансабдор шахс томонидан белгиланган тартибда баённома тузилади ва ушбу назорат-касса техникаси экспертизадан ўтказиш учун вақтинча олиб қўйилади.

5-§. Солиқ тўловчи ишчи-ҳодимларининг ҳақиқий сони ва солиқ ҳисоботидаги акс эттирилган ишчи-ҳодимлар сонига мувофиқлигини текшириш

90. Сайёр солиқ текшируви доирасида солиқ тўловчи — юридик шахслар ишчи-ҳодимларининг ҳақиқий сони ва солиқ ҳисоботидаги акс эттирилган ишчи-ҳодимлар сонига мувофиқлиги текшируви амалга оширилиши мумкин. Мазкур текширув қуйидагиларни ўз ичига олади:

солиқ тўловчининг ҳақиқатда фаолият юритаётган ишчи-ҳодимлари сонини аниқлаш ва ушбу Низомга [11-иловага](#) мувофиқ шаклда баённома тузиш;

текширувда аниқланган солиқ тўловчининг ҳақиқатда фаолият юритаётган ишчи-ҳодимлари охириги ҳисобот даври учун солиқ органига тақдим этган солиқ ҳисоботларида акс эттирилган ишчи-ҳодимлар билан солиштирилади;

солиқ ҳисоботларида мавжуд бўлмаган ишчи-ҳодимлардан уларнинг ишлаш даври ҳамда олаётган даромадлари суммаси (иш ҳақи) тўғрисида ёзма равишда тушунтиришлар олинади.

91. Солиқ тўловчи ишчи-ҳодимларининг ҳақиқий сони ва солиқ ҳисоботида акс эттирилган ишчи-ҳодимлар сонига мувофиқлиги текшируви натижалари сайёр солиқ текшируви далолатномасида акс эттирилади.

92. Якка тартибдаги тадбиркорлар томонидан ёлланган ҳодимлар билан меҳнат шартномалари ва (ёки) ёлланган ҳодимни ҳисобга қўйиш карточкалари мавжуд бўлмаган ҳолатлар аниқланганда, ушбу қоидабузарликлар сайёр солиқ текшируви далолатномасида акс эттирилади.

6-§. Бозорлар, савдо комплекслари ва уларга туташ бўлган автотранспорт воситаларининг тўхташ жойларида солиқ тўғрисидаги қонун ҳужжатларига риоя этилишини текшириш

93. Бозорлар, савдо комплекслари ва уларга туташ бўлган автотранспорт воситаларининг тўхташ жойларида солиқ

тўғрисидаги қонун ҳужжатларига риоя этилишини текшириш қуйидагиларни ўз ичига олади:

бир марталик йиғимларнинг тўлиқ ва ўз вақтида ундирилиши ҳамда уларни тўлашда назорат-касса техникаси қўлланилишини назорат қилиш;

бозорлар, савдо комплекслари ва уларнинг филиалларида сотувчи ва харидорларга кўрсатилган хизматлар учун тўловларнинг ҳамда бино ва иншоотларни, шунингдек, буюмларни ижарага бериш бўйича ижара тўловларининг ўз вақтида ва тўлиқ ундирилишини назорат қилиш;

савдо ва хизматлар кўрсатиш қоидаларига риоя этилишини текшириш.

94. Бозорлар, савдо комплекслари, уларга туташ бўлган автотранспорт воситаларининг тўхташ жойларида солиқ тўғрисидаги қонун ҳужжатларига риоя этилишини текшириш натижалари сайёр солиқ текшируви далолатномасида акс эттирилади.

7-§. Савдо ва хизмат кўрсатиш қоидаларига риоя этилишини текшириш

95. Савдо ва хизмат кўрсатиш қоидаларига риоя этилишини назорат қилишда, шу жумладан, қуйидагилар текширилади:

алкоголь ва тамаки маҳсулотларини сотиш ҳамда маркировка қилиш қоидаларига риоя этилганлиги ва тегишли рухсатнома ёки лицензиялар мавжудлиги;

ҳисоб-китоб терминали, назорат-касса техникалари мавжудлиги ҳамда солиқ тўловчининг номига расмийлаштирилганлиги;

савдо шохобчасида сотувчи — юридик шахс тўғрисидаги маълумотлар, яъни корхонанинг номи, унинг жойлашган ери (почта манзили), иш режими, солиқ тўловчининг идентификация рақами, агар сотувчи якка тартибдаги тадбиркор бўлса, унинг давлат рўйхатидан ўтказилганлиги ва рўйхатдан ўтказган органнинг номи, солиқ тўловчининг идентификация рақами тўғрисидаги маълумотлар харидорлар танишиши учун қулай тарзда жойлаштирилганлиги;

сақланаётган, фойдаланилаётган ва реализация қилинаётган товарларга уларнинг қонуний келиб чиқишини тасдиқловчи ҳужжатлар мавжудлиги;

агар солиқ тўловчи амалга оширадиган фаолият лицензияланиши шарт бўлса, лицензиянинг тартиб рақами ва амал қилиш муддати тўғрисидаги, шунингдек, уни берган орган ҳақидаги маълумотлар харидорлар (истеъмолчилар) танишиши учун қулай тарзда жойлаштирилганлиги;

қимматбаҳо металллар ва қимматбаҳо тошлардан ясалган заргарлик буюмлари ҳамда бошқа буюмлар билан савдони амалга оширадиган сотувчи томонидан қимматбаҳо металллар ва қимматбаҳо тошлардан ясалган буюмларни сотиш қоидаларига риоя этилиши, заргарлик буюмларининг асиллик даражаси белгиланганлиги ва тамғаланганлиги;

умумий овқатланиш маҳсулотларини ишлаб чиқариш (хизматлар кўрсатиш) ва сотиш қоидаларига риоя этилиши;

алкоголь маҳсулотлари реализациясини амалга оширишни бошлаш тўғрисида солиқ органлари хабардор қилинганлиги, шунингдек, қонун ҳужжатларида белгиланган алкоғолли маҳсулотлар билан чакана савдони ва умумий овқатланишни амалга ошириш шартларига мувофиқлик текширилади.

96. Савдо ва хизмат кўрсатиш қоидаларига риоя этилишини текшириш натижалари сайёр солиқ текшируви далолатномасида акс эттирилади.

8-§. Ер қаъридан фойдаланувчи солиқ тўловчилар томонидан ҳақиқатда қазиб олинган фойдали қазилмалар ҳажмини текшириш

97. Ер қаъридан фойдаланувчи солиқ тўловчилар томонидан ҳақиқатда қазиб олинган (ажратиб олинган) фойдали қазилмалар ҳажмини текшириш солиқ органлари мансабдор шахслари томонидан кончилик муносабатлари соҳасидаги ваколатли давлат органлари мутахассисларини жалб қилган ҳолда ўтказилади.

98. Ер қаъридан фойдаланувчиларнинг геологик, маркшейдерлик ёки техник хизматларидан олинган хулосалар солиқ органлари томонидан ер қаъридан фойдаланганлик учун солиқ базасини аниқлашда фойдаланилади.

99. Солиқ органлари томонидан ер қаъридан фойдаланувчилар ҳақиқатда қазиб олган (ажратиб олган) фойдали қазилмалар ҳажмини текшириш учун кончилик муносабатлари соҳасидаги ваколатли давлат органлари мутахассисларини жалб қилиш йилига икки мартадан кўп бўлмаган ҳолда амалга оширилиши мумкин.

9-§. Солиқ тўловчиларнинг тўлов топшириқномалари ва солиқ органларининг инкассо топшириқномалари банклар томонидан ўз вақтида бажарилишини текшириш

100. Солиқ тўловчиларнинг тўлов топшириқномалари ва солиқ органларининг инкассо топшириқномалари банклар томонидан ўз вақтида бажарилишини текшириш қуйидагиларни ўз ичига олади, жумладан:

солиқ тўловчининг пул маблағлари ҳисобидан солиқни бюджет тизимига ўтказишга доир тўлов топшириқномаси банклар томонидан унинг банкдаги ҳисобварағида мавжуд пул маблағлари ҳисобидан ўз вақтида бажарилишини текшириш;

солиқ органининг солиқни бюджет тизимига ўтказишга доир инкассо топшириқномаси банклар томонидан солиқ тўловчининг банкдаги ҳисобварағида мавжуд пул маблағлари ҳисобидан ўз вақтида бажарилишини текшириш.

101. Текширишда солиқ тўловчининг топшириқномалари ва солиқ органининг инкассо топшириқномалари банк томонидан фуқаролик қонун ҳужжатларида белгиланган навбат бўйича бажарилиши ўрганилади, жумладан:

солиқдан қарздор мижознинг банк ҳисобварағида пул маблағлари мавжуд бўлганда солиқ органларининг инкассо топшириқномалари, солиқ тўловчиларнинг тўлов топшириқномалари банклар томонидан ижро қилинишини текшириш;

солиқ тўловчининг ҳисобварақларидаги миллий валютадаги маблағлар тўланиши лозим бўлган талабларни қондириш учун етарли бўлмаганда солиқ органларининг тақдимномасига асосан мижозларининг чет эл валютасидаги ҳисобварағида мавжуд бўлган маблағларнинг инкассо талабномаларини қондириш учун етарли бўлган миқдордаги қисми банк томонидан Республика валюта биржасига сотувга чиқарилганлигини текшириш;

мижознинг пул маблағлари етарли бўлмаганда тижорат банклари томонидан ижро тўлов ҳужжатлари бўйича мутаносиб равишда ҳисобдан чиқариш тартибига риоя қилинаётганлигини текшириш.

102. Солиқ органининг инкассо топшириқномаси ҳамда солиқ тўловчиларнинг тўлов топшириқномаси тижорат банклари томонидан бажарилишини текшириш натижалари сайёр солиқ текшируви далолатномасида акс эттирилади.

10-§. Валютани тартибга солиш тўғрисидаги қонун ҳужжатларига резидентлар ва норезидентлар томонидан риоя этилишини текшириш

103. Валютани тартибга солиш тўғрисидаги қонун ҳужжатларига резидентлар ва норезидентлар томонидан риоя этилиши юзасидан текширув қуйидагиларни ўз ичига олади, жумладан:

валюта операциясини амалга ошириш учун асос бўлган ҳужжатлар (шартномалар), ушбу ҳужжатлар (шартномалар) асосида амалга оширилган барча операцияларни тасдиқловчи ҳужжатлар текширилади;

экспорт-импорт операциялари бўйича муддати ўтган дебиторлик ва кредиторлик қарздорликлар мавжудлиги текширилади.

104. Валютани тартибга солиш тўғрисидаги қонун ҳужжатларига резидентлар ва норезидентлар томонидан риоя этилиши юзасидан текширув натижалари сайёр солиқ текшируви далолатномасида акс эттирилади.

11-§. Активлар ва мажбуриятларни инвентаризациядан ўтказиш

105. Асосий воситалар, товар-моддий бойликлар, пул маблағлари ва ҳисоб-китобларни инвентаризациядан ўтказиш мол-мулкнинг ҳақиқатда мавжудлигини аниқлаш, ҳақиқатда мавжуд мол-мулкни бухгалтерия ҳисоби маълумотлари билан солиштириш, мажбуриятлар ҳисобда тўғри акс эттирилганлигини текшириш мақсадида ўтказилади.

106. Сайёр солиқ текширувларини ўтказишда солиқ тўловчининг актив ва мажбуриятларини инвентаризациядан ўтказиш ушбу Низомнинг 6-боби [7-параграфида](#) белгиланган тартибда амалга оширилади.

107. Активлар ва мажбуриятларни инвентаризациядан ўтказиш натижалари сайёр солиқ текшируви далолатномасида акс эттирилади.

12-§. Ҳужжатлар ва буюмларни олиб қўйиш

108. Ҳужжатлар ва (ёки) буюмларни олиб қўйиш улар солиққа оид ҳуқуқбузарлик предмети бўлган ҳолларда сайёр солиқ текширувини ўтказувчи мансабдор шахс томонидан қабул қилинган қарор асосида амалга оширилиши мумкин. Мазкур қарор ушбу Низомга [12-иловага](#) мувофиқ шаклда расмийлаштирилади.

109. Сайёр солиқ текшируви жараёнида ҳужжатлар ва (ёки) буюмларни тунги вақтларда (соат 23.00 дан 06.00 га қадар бўлган вақт оралиғида) олиб қўйишга йўл қўйилмайди.

110. Ҳужжатлар ва буюмларни олиб қўйиш холислар ҳамда ҳужжатлари ва буюмларини олиб қўйиш амалга ошириладиган шахслар иштирокида ўтказилади. Зарур бўлган ҳолларда олиб қўйишни амалга оширишда иштирок этиш учун мутахассис таклиф этилади.

111. Ҳужжатлар ва буюмларни олиб қўйиш бошлангунига қадар сайёр солиқ текширувини ўтказувчи мансабдор шахс солиқ тўловчига ҳужжатлар ва буюмларни олиб қўйишни амалга ошириш тўғрисидаги қарорни тақдим этади ҳамда унинг ҳуқуқ ва мажбуриятларини тушунтиради.

Сайёр солиқ текширувида солиқ тўловчининг фаолиятининг тўхтаб қолишига олиб келадиган ҳужжатлар ва буюмларни (нусхалари, шунингдек, асл нусхалари), шу жумладан электрон ҳужжатлари, предметларини (товарлар, буюмлар, хом ашёлар, материаллар ва ярим тайёр маҳсулотлар намуналари) олиб қўйиш фақат суд қарори асосида амалга оширилади.

112. Сайёр солиқ текширувини ўтказувчи мансабдор шахс ҳужжатлари ва (ёки) буюмлари олиб қўйиладиган шахсга уларни ўз ихтиёри билан топширишни таклиф этади, таклиф рад этилган тақдирда эса — олиб қўйишни мажбурий тарзда амалга оширади.

Ўзига нисбатан олиб қўйиш амалга ошириладиган шахс олиб қўйилиши лозим бўлган ҳужжатлар ва буюмлар сақланиши мумкин бўлган биноларни ёки бошқа жойларни очишдан бош тортганда, сайёр солиқ текширувини ўтказувчи мансабдор шахс тамбаларга, эшикларга ва бошқа буюмларга зарурат сабабли имкон қадар шикаст етказмаган ҳолда олиб қўйишни мустақил тарзда бажаришга ҳақли.

113. Сайёр солиқ текшируви жараёнида ҳужжатлар ва буюмларни олишда ушбу Низомга [13-иловага](#) мувофиқ шаклда икки нусхада ҳужжатлар ва буюмларни олиб қўйиш тўғрисида баённома расмийлаштирилади.

Ҳужжатлар ва буюмларни олиб қўйиш тўғрисидаги баённоманинг бир нусхаси солиқ тўловчига имзо қўйдириб топширилади.

Солиқ тўловчи ҳужжатлар ва буюмларни олиб қўйиш тўғрисидаги баённомани имзолаш ва (ёки) олишдан бош тортган

ҳолларда бу ҳақида баённомага тегишли ёзув киритилади ва солиқ тўловчига почта орқали буюртма хат билан юборилади.

114. Солиқ тўловчи талаб қилинган ҳужжатлар ва буюмларни тақдим этишдан, биноларни ёки бошқа жойларни очишдан бош тортган тақдирда, бу ҳақида сайёр солиқ текширувини ўтказувчи мансабдор шахс томонидан тузилган ҳужжатлар ва буюмларни олиб қўйиш тўғрисида баённомада қайд этилади.

Солиқ органлари томонидан сайёр солиқ текшируви жараёнида олиб қўйилган буюмларни ҳисобга олиш, сақлаш, баҳолаш ва сотиш, шунингдек, йўқ қилиб ташлаш Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Давлат даромадига ўтказиладиган мол-мулкни олиб қўйиш, сотиш ёки йўқ қилиб ташлаш тартибини такомиллаштириш тўғрисида» 2009 йил 15 июлдаги 200-сон [қарори](#) билан белгиланган тартибда амалга оширилади.

13-§. Сайёр солиқ текшируви натижаларини расмийлаштириш

115. Сайёр солиқ текширувида солиқ тўловчи томонидан сайёр солиқ текширувини ўтказувчи мансабдор шахснинг ҳудуди ва биноларига киришига тўсқинлик қилинган тақдирда, сайёр солиқ текширувини ўтказувчи мансабдор шахс томонидан ушбу Низомга [14-иловага](#) мувофиқ шаклда далолатнома тузилади.

Бундай далолатнома асосида солиқ органи текширилаётган шахс тўғрисида ўзида мавжуд бўлган маълумотлар ёки худди шундай солиқ тўловчилар тўғрисидаги маълумотлар асосида тўланиши лозим бўлган солиқ суммасини мустақил тарзда аниқлашга ҳақли. Далолатнома сайёр солиқ текширувини ўтказувчи мансабдор шахс ва текширилаётган шахс томонидан имзоланади. Текширилаётган шахс кўрсатилган далолатномани имзолашни рад этган тақдирда, мазкур далолатномага бу ҳақида тегишли ёзув киритилади.

116. Сайёр солиқ текшируви натижалари бўйича сайёр солиқ текширувини ўтказувчи мансабдор шахс томонидан ушбу Низомга [15-иловага](#) мувофиқ шаклда сайёр солиқ текшируви далолатномаси тузилади.

117. Сайёр солиқ текшируви далолатномаси икки нусхада тузилади ва солиқ органи мансабдор шахслари ҳамда солиқ тўловчи томонидан имзоланади.

Сайёр солиқ текшируви далолатномасининг бир нусхаси солиқ тўловчига далолатнома билан танишиб чиқиб, уни олганлиги ва санаси кўрсатилган имзоси орқали топширилади.

118. Солиқ тўловчи сайёр солиқ текшируви далолатномасини олишдан бош тортганда, солиқ текшируви далолатномасига тегишли ёзув киритилади ва унинг бир нусхаси солиқ тўловчига солиқ тўловчининг шахсий кабинети ёки почта орқали буюртма хат билан юборилади.

119. Сайёр солиқ текшируви далолатномаси солиқ тўловчига топширилган кун ёки унга юборилган кун солиқ текшируви якунланган кун ҳисобланади.

120. Сайёр солиқ текширувини ўтказиш учун асос бўлган ҳужжатларнинг нусхалари, текширув давомида расмийлаштирилган ҳужжатлар, эксперт ва мутахассислар хулосалари, сайёр солиқ текшируви давомида олинган материаллар, шунингдек, сайёр солиқ текшируви доирасидаги ҳаракатларнинг бажарилишини тасдиқловчи бошқа ҳужжатлар сайёр солиқ текшируви далолатномасига илова қилинади.

121. Сайёр солиқ текшируви давомида солиқ тўғрисидаги қонун ҳужжатларининг бузилиши ҳолатлари аниқланган тақдирда, аниқланган солиққа оид ҳуқуқбузарликлар бўйича иш юритиш Солиқ [кодексида](#) белгиланган тартибда амалга оширилади. Бунда молиявий санкциялар Солиқ кодексининг [28](#) ва [29-бобларида](#) назарда тутилган миқдорларда белгиланади ва пул ундириш (жарималар) тарзида қўлланилади.